

Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 2

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

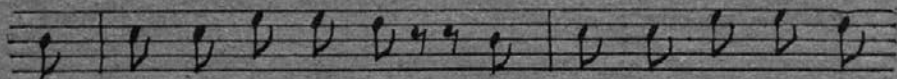
NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1930/31

Pravljica o rajski ptici

Premijera 2. oktobra 1930

IZNAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAH

na je dogna-no vse, pa je dogna-no vse,

da so priznано najboljšé testenine

Kakor poje vsaka pesem
skoz želodec gre ljubezen.
Ženka čuj moža nasvete.
kuhaj večkat „Pekatete“
naše jajčne kvalitete,
ki zavite so v pakete.

Vrlo dobra je reklama,
če poskuša jed se sama:
kupi kake tri pakete,
da pokusiš „Pekatete“
naše prave kvalitete,
ki zavite so v pakete.

Subijoti, makaroni
dolgi, kratki, ti in oni,
polži, zvitki in trompete,
vse so dobre „Pekatete“,
naše jajčne kvalitete,
ki zavite so v pakete.

Uvažujte gospodinje, da izdelujemo poleg naših običajnih
testenin tudi še priznано najboljšo vrsto „Jajčno speci-
jaliteto“, ki je izgotovljena iz najboljšega pšeničnega
zdroba in jajec. Ta „jajčna specialiteta“ nadkriljuje po svojem
finem okusu, tečnosti in hranivosti vse tovrstne izdelke.

Poskusite in prepričali se bode!

Vaši družini najbolj postrežete s tem, da
ji pripravite tečno in okusno hrano

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 2. oktobra 1930

M. Skrbinšek:

Pravljica o rajski ptici

Drama v treh dejanjih. — Spisal M. Šnuderl.

(K premijeri v četrtek, dne 2. oktobra.)

»Ko je še teklo mleko v potočkih, se cedil med s cvetlic in ljudje hudobije še niso poznali, je živel mlad menih. Rad je hodil v gozd poslušat ptice in hvalit Boga. Ptice so poznale njegovo dobro srce in ga naučile ptičje govorce. Ptič je zapel, mladi menih pa vse razumel. Nekoč je v globokem molil. Na vejico preden je sedla čudežna ptica, rajska ptica. Pela je in gostolela o nebeškem rajju in o večni lepoti. Menih je poslušal in poslušal, je vse razumel, na vse okoli pozabil in tako ostal zamaknjen dolgih, dolgih sto let. Tedaj pa je rajska ptica utihnila in sfrlela. Menih se je zbudil in povrnil v svoj domači kraj.

Našel pa je tuje ljudi, ki jih ni poznal in tudi od njih ni nihče več imel spomina nanj. Vse mu je bilo tuje, novo in nerazumljivo in grdo, o tako strašno grdo, vse drugače kot je pela ptica. Pa je menih umrl. Kar umrl je od žalosti, od same prave žalosti.«

*

Ta pravljica je simbolno ozadje te drame. Menih v njej je Francè in rajska ptica, ki mu je pela, je njegov svet, kakor ga je nosil v sebi ves čas vojne in svojega ujetništva na Ruskem.

Nič ni vedel, kaj se je medtem doma vse zgodilo. Hrepenel je ves čas domov k svoji ženi, s katero se je bil zvezal v ljubezni, k svoji sestri, ki mu je bila po svojem bistvu tako sorodna in je živela skupno z njegovo ženo v rojstni hiši, v njegovem domu. Vrnil se bo. Že oddaleč ga bo pozdravljala njegova enonadstropna hiša, na pragu ga bo čakala njegova žena s sestro Ivanko. Od radosti trepetajoč bo vstopil v ono izbo v prvem nadstropju, kjer mu je (zdaj že umrla) mati kot otroku za starodavno mizo rezala kruh, za ono mizo, na katero je Breda, ko jo je povedel izpred altarja domov kot svojo ženo, položila svoj poročni venec. Še tesneje se je bo oklenil in sredi vseh svojih ljubih, ob ženi, ob sestri in ob otrokih, ki si jih je želel, bo živel svoje sicer delapolno, a mirno, zadovoljno življenje.

Po dolgih letih se mu res posreči, da se vrne. Ko stopi na domači postaji iz vlaka, se napoti z radostno nestrpnostjo proti trgu. Nič ga ni motilo marsikaj novega, kar je med tem časom zrastle ob tej poti, hitel je le proti ovinku, od koder bo zagledal svojo hišo... Tam je! A srce mu zastane — njegove hiše ni. Pomane si oči, a ne pomaga nič. Tista streha tam je tako visoka. Kako to? Le hitreje, bliže in bliže. Pride do hiše in dolgo hodi ob njej gor in dol. To je njegova hiša, a vseeno spet ni njegova, saj je dvonadstropna. A on odžene vse težke slutnje in vstopi. Naprej gor v prvo nadstropje! Pred vrati stoji. Potrka in vstopi.

»Breda, moja Breda!«

A Breda je vsa razburjena. Seveda, njegov nenadni prihod jo je zmedel in misli. On gleda samo njo, tuji moški, ki je tudi v sobi, ga zdaj toliko ne zanima, da bi se brigal zanj.

Prigovarja ji, jo miri, a ona je vedno bolj zmedena. Njegovo srce že nekaj teži, sam ne ve kaj, a teži ga...

In končno bruhne iz nje: »Ti si za nas mrtev! Zdaj je T o n e moj mož!«

Oblast je že pred leti poslala njegov mrtvaški list. Breda se je poročila drugič, njen drugi mož, ta, ki stoji tu poleg nje v izbi, je hiši dozidal drugo nadstropje, in ona mu je rodila dva otroka.

To bi bil uvod k tej drami.

*

Ne bom pripovedoval vsebine. Tudi ne gre v tej drami toliko za potek vnanjega dejanja, kakor za to, da se zamislimo vsak zase in vsi za vsakega v preteklost, v oni čas, ko še niso šla mimo vsa ta vojna in povojna leta. Ozrimo se v oni čas in ne zakrivajmo si oči pred sliko današnjega časa in srce se nam bo stisnilo.

Kdor je bil ves čas doma in ne gleda jasno okoli sebe, ne ve, kam je zašel svet, a oni, ki se navadno vrne, je kakor menih v pravljici, ki se je po sto letih prebudil iz svojega zamaknjenja in je od žalosti umrl, ko se je vrnil v svoj kraj in spoznal, da se je svet med tem spremenil. Vse lepo je umrlo in zato umre tudi njegovo srce.

Francè se bori za svojo ženo in za svoj dom — za svoj svet!

Sodišče mu vrne ženo, a videli bomo, da jo je vseeno za vedno izgubil, kajti tudi ona se je spremenila, najbrže sploh nikdar ni bila ona l j u b e č a žena, ki jo je bil zasnubil in povedel v svoj dom, sledila je takrat samo hotenju, imeti za vsako ceno moža, zato ni nič čudno, da je v drugem zakonu zvezana s Tonetom, ki je čisto povojni izrodek — r a č u n a j o č e g a človeka. — Med njo in Francetom zazija prepad. Zanj sicer tega prepada ni, ona bi mogla k njemu nazaj, saj ne išče v moškem nič drugega, kot izpolnitev svoje ženskosti. France pa jo je izgubil!

Sodišče mu vrne tudi hišo v obliki njene dvojne denarne vrednosti. A Franceta ne veže nanjo njena materijalna vrednost, temveč ljubezen do matere, ki ga je tu rodila, do očeta, ki ga je tu ljubil in vzgajal, do sestre, ki je njegove krvi ter njegovega srca in spomin na otroška, mladeniška in poznejša leta v tej hiši, spomin na — dom. Izgubil je tudi dom!

In ko izgubi še zadnje, kar je mislil, da mu je ostalo od njegovega sveta, svojo sestro Ivanko, ki gre v svet, ker je tudi ona izgubila dom, je mera njegove bolesti prepolna in da reši svoje srce trpljenja, mu zada smrt.

Fr. L.:

Prva turneja ljubljanske drame po Jugoslaviji

Podati hočemo pregled njenega dela, uspeha in neuspeha, sliko njenega umetniškega in nacionalnega pomena, finančni pregled, izvleček kritik in nekaj smernic za bodoče turneje. Imamo pri tem najboljši namen, opisati ljubiteljem naše drame turnejo kolikor mogoče objektivno in verno ter pojasniti vse prijetne trenutke navdušenja in marsikatero razočaranje ter pestro mešanico čustev, ki so nas spremljala na poti.

Voditeljica turneje je bila ga. Polonca Juvanová, umetniški šef prof. O. Šest, prijetne naloge blagajnika je prevzel g. Slavko Jan, pri ostalen upravnem delu pa se je vzorno udeleževal tovariš J. Jerman.

Člani turneje so bili gg.: P. Juvanová, C. Medvedová, M. Danilová, V. Juvanová, prof. O. Šest, I. Levar, M. Skrbinšek, Fr. Lipah, E. Kralj, S. Jan, J. Jerman, M. Sancin, B. Smerkolj, Fr. Murgelj in akademik A. Stanko, skupno 15. Repertoar je obsegal igre: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« (I. Cankar), »Vdova Rošlinka« (Cv. Golar), »Pustolov pred vrati« (M. Begović) in »Grožnja« (Frondaie). Turneja je trajala od inkl. 4. junija do inkl. 20. julija, bili smo na potu celih 48 dni. Obiskali smo mesta: Varaždin, Zagreb, Karlovac, Šibenik, Split, Hvar, Makarska, Dubrovnik, Cetinje, Podgorica, Herceg-Novi, Sarajevo, Čačak, Šabac, Koviljača, Kragujevac, Skoplje, Bitolj. Niš. torej smo igrali na 19 odrih in priredili 39 rednih in 4 vojaške predstave, skupno torej 43 predstav.

*

Vtise z naše poti do Sarajeva so priobčevali že ljubljanski dnevnik in ker smo uverjeni, da so jih ljubitelji naše drame z zanimanjem zasledovali, jih ne bomo še enkrat ponavljali.

Vendar pa bi bilo vredno, da spregovorimo par besed o dalmatinskih gledališčih, kakršna smo videli v Šibeniku, Splitu, Dubrovniku in dr. Vsa ta gledališča so zidana v tipičnem italijanskem gledališkem slogu in so skozinsko zastarela in zato tudi nesposobna za življenje. Stavbe so sicer impozantne, toda

njih notranjost je v vsakem oziru preperela. Prvo, kar zapaziš, je velik zastor z živimi in ošabnimi alegorijami mesta in meščanstva. Človek z zanimanjem pričakuje, kaj neki bo za tem mogočnim zastorjem. Toda tam ves razočaran zapaziš neskončno mnogo ničesar in še to nič ni nič prida. Izjema je deloma le splitsko gledališče. Še večja napaka teh teatrov pa je tako zvan »sistem dednih lož«. Ves avditorij je razdeljen v parter, ki je razmeroma prav majhen in v ogromno število lož. Ključ do take »dedne lože« se nahaja v rokah dednega posestnika lože. Če se mu zdi pride k predstavi ali proda ključ za dotični večer kakemu meščanu. O galeriji in stojiščih pa ni dosti povedati, ker jih komaj opaziš. Kam naj torej gre delavec, reven inteligent, kam študent?

Baš pri teh dalmatinskih gledališčih se ti nehote posveti, v kakem pravcu bi se morala razvijati moderna gledališka tehnika. Prej ali slej se bo oglasil klic, podoben rimskemu »Dajte nam kruha in predstav!« klic »Proč z ložami, dajte nam sedežev, ki bodo poceni!« Novo zagrebško gledališče na primer ima že samo dve loži! Mislim, da bi se dobro obneslo v marsikaterem gledališču, če bi predelali lože v parterju in v II. redu v solidne balkonske in galerijske sedeže in stojišča. Ni ga bolj žalostnega pogleda kakor pri otroških in ljudskih predstavah: drage lože so prazne, na stojišču in galeriji je pa nabito polno. Ne pozabimo, da bo bodoča naša publika inteligent in proletarec!

*

Preden se poslovimo od naše ljube Dalmacije, omenimo dve bolj razveesljivi stvari. Prvo naj bodo izvlečki iz raznih kritik, drugo pa prevod zelo aktualnega članka Čiro Č. Šajina »Jugoslovenski teatar«, ki je izšel v splitski »Novi dobi« pod vtisom naše turneje. Te kritike, še bolj pa imenovani članek, nam najbolj jasno ilustrirajo delo in pomen turneje.

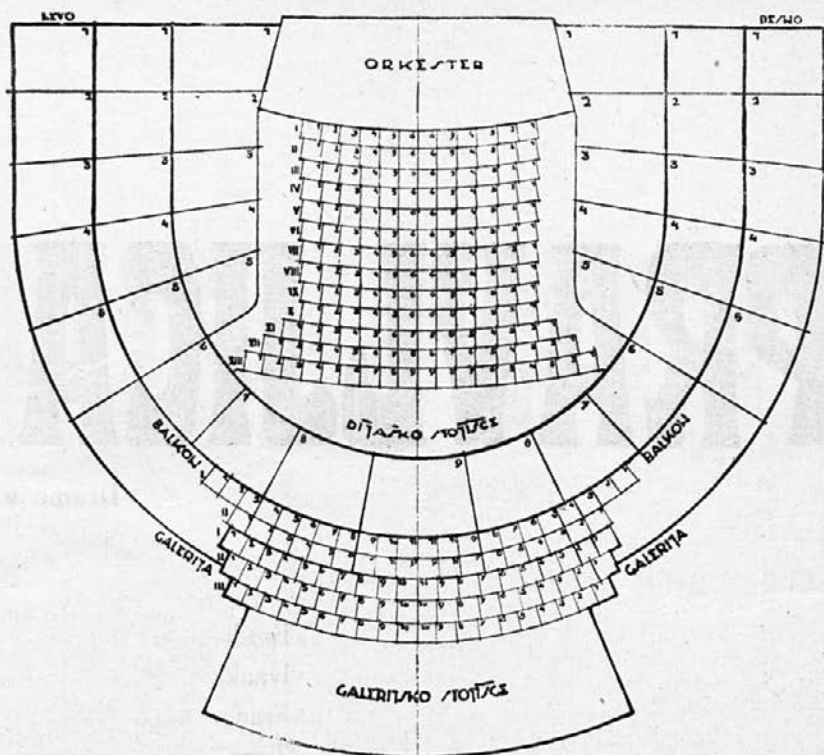
Splitski kritik piše pod naslovom »Naši hudožestveniki« med drugim: »Od srca hvala našim odličnim gostom, a kar se tiče njihovih težav, ki prihajajo največ od strani publike, ki se izgovarja z vročino, smo prepričani, da jih ne bodo ovirale pri nadaljnjem delu. Saj imajo izdržljivost in ponos, umetniški in nacionalni...«

»Sinočni igralci so nam dali izvanredno lepo predstavo, do najmanjše točke izigrano, občuteno in razumljivo. Pri vseh je bila prirodna igra, tekla je živo, brez najmanjše nesigurnosti in kolebanja (brez šepetalca). Vsi posamezni igralci so nam predočili naravnost krasno sliko celote, v kateri so bile glavne vloge nadvse jasne, a vedno tako uravnane, da so tudi vzporedne vloge prišle do uspelega izraza.«

(Dalje prih.)

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Župančič. Urednik: Fr. Lipah. — Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

POPRAVILO!

Pisalnih — Računskih strojev

JAMSTVO!

Prešernova ulica 44

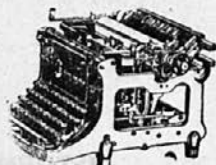
Telefon intr. 2598

Ivan Legat, Ljubljana

**Samoprodaja najboljšega
pisalnega stroja**

CONTINENTAL

(WANDERERWERKA)

PRAVLJICA ORAJSKI PTICI

Drama v treh dejstvih Makso Šnuderl.

Režiser: Milan Skrbinšek.

Breda	Gabrijelčičeva
Ivanka	Šaričeva
France	Kralj
Tone	Jerman
Otrok	x x x

Dejanje se vrši v naših kiscer v povojnem času.

Blagajna se odpre ob pol 8.

ačetek ob 8.

Konec ob 10.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 30
„ II. - IV. vrste	28
„ V. - VI. „	26
„ VII. - IX. „	24
„ X. - XI. „	22
„ XII. - XIII. „	20

Lože v parterju	Din 100
I. reda	100
II. reda	120
III. reda	70
IV. reda	75
Peti ložni parterju	20
I. redu	25
II. redu	15

Balkon: Sedeži I. vrste	Din 22
„ II. „	18
Galerija „ I. „	14
„ II. „	12
„ III. „	10
Galerijsko stojšče	2
Dijaško stojšče	5

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

D

Po gledališču sestanek v

KAVARNI „EMONA“

prvovrsten salonski in jazz orkester

V restavraciji dnevno

PLES

Točna postrežba

Solidne cene

Delniška družba pivovarne

„UNION“

priporoča svoje izborno svetlo in črno pivo v sodčkih in steklenicah izdeluje tudi prvovrstni kvas in špirit

Brzjavni naslov: Pivovarna Union, Ljubljana, Maribor

Telefon: Ljubljana št. 2310, 2311
Maribor št. 2023

LJUBLJANA - MARIBOR

DOBRA MISEL!

ZAVARUJEM SI ŽIVLJENJE,
to je: ko pridem v leta, mi naj izplača
banka „Slavija“ kapital, ki mi bo v
gmotno, sedaj pa že v moralno oporo

Domača zavarovalnica:

Jugoslovanska zavarovalna banka
„Slavija“ v Ljubljani

se priporoča za vse vrste zavarovanj

TELEFON ŠT. 2176

Elitni kino Matica

Tel. 2124

Edini zvočni kino v Ljubljani
z najboljšo svetovno zvočno aparaturo
WESTERN ELECTRIC

V mesecih oktober in november prinašamo sledeče
premiere izbranih najboljših svetovnih velefilmov:

„No, no Naneta“

Čarobna filmska opereta v naravnih barvah
Najboljši pevci, balet, razkošje

„Smej se in plakaj!“

Najnovejši govoreči film s slovitim **Al Jolsonom**
v glavni vlogi
Sodeluje tudi mali **Darvey Lee** (Sonny Boy) v
vlogi kot **Little Pal**

„Tango ljubezni“

Briljantna filmska opereta
V glavni vlogi **Willy Forst** (znan in priljubljen iz
velefilmov „Atlantik“ in „Dvoje src v $\frac{3}{4}$ taktu“)

„Ljubljenec bogov“

Najnovejši govoreči velefilm **Emila Janningsa**

„Cilly“

Najrazkošnejša, najslajša filmska opereta, kjer nastopa
najlepša žena Amerike, slovita **Marilyn Müller**